

การนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษาพหุวัฒนธรรมเพื่อการรู้หนังสือ
ของนักเรียนเข้าสู่ระบบการผลิตครูสำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา
Applying the Concept of Learning Management in a Multi-lingual,
Multicultural Society for Literacy of Students Entering the Teacher Production
System for Educational Innovation area in Yala Province Metropolitan

Administration

จันจลี ถนอมลิขิตวงศ์*

Janjalee Tanomlikhitwong

พุมพนิต คงแสง**

Phumpanit Kongsang

อาทิตยา วงศ์มณี*

Artittaya Wongmanee

นุสรัน เฮาะมะ***

Nusrun Hohmah

Received : April 22, 2024

Revised : June 28, 2024

Accepted : January 2, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาสายครุศาสตร์ 2) พัฒนาระบบการพัฒนา นักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้ และ 3) ศึกษาแนวทางในการผลิตครูที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษาพหุวัฒนธรรม จังหวัดยะลา ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ต้องผ่านการอบรมการสอนแบบทวิ-พหุภาษาศึกษามาก่อน สมัครใจเข้าร่วมโครงการ และต้องปฏิบัติตามการสอนในสถานศึกษาในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดยะลา เครื่องมือในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

*อาจารย์ประจำหลักสูตรการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Lecturer in Care and Development of Early Childhood Bachelor of Arts Program, Faculty of Education,
Yala Rajabhat University(Corresponding Author) e-mail: janjalee.t@yru.ac.th

**อาจารย์ประจำหลักสูตรการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Lecturer in Primary Education Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

***อาจารย์ประจำหลักสูตรพลศึกษาและสุขศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Lecturer in Physical Education and Health Education Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat
University

และการสนทนากลุ่ม หาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แบบสอบถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 เป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรนอกเวลาเรียน มีจำนวน 66 ชั่วโมง 3 หน่วยการเรียนรู้ และการศึกษด้วยตนเองจำนวน 80 ชั่วโมง 2) กระบวนการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้ประกอบด้วย 2.1) ประชุมกลุ่มบริบทชุมชน 2.2) ศึกษาบริบทชุมชน 2.3) จัดทำเป็นวีดิทัศน์นำเสนอบริบทของชุมชน 2.4) นำข้อมูลหาประเด็นในการศึกษาสู่งานวิจัยชั้นเรียนและ 2.5) ทำวิจัยชั้นเรียน 3) แนวทางในการผลิตครูที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลา ได้แก่ 1) จิตวิญญาณความเป็นครู 2) องค์ความรู้ด้านความหลากหลายของภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ 3) ความรู้หรือกลวิธีเทคนิคที่จะไปใช้สอน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษาพหุวัฒนธรรม / หลักสูตรนอกเวลาเรียน / ระบบการผลิตครู / พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) develop a curriculum outside of school hours for education students, 2) establish a process for developing student teachers by utilizing the community as a learning area, and 3) identify guidelines for producing teachers suitable for managing learning in a multilingual and multicultural society in Yala Province. Action research methods were employed. The target group consisted of 30 early childhood education students, selected through specific criteria. They were required to have completed training in bilingual-multilingual education, volunteered to join the project, and engaged in teaching practice in an innovation area school in Yala Province. The research tools included questionnaires, interviews, and focus group discussions. The quality of the tools was verified by calculating the Index of Item Objective Congruence (IOC), with the questionnaire achieving an IOC value between 0.60 and 1.00. Data were collected and analyzed using frequency distribution and percentage calculations, alongside content analysis. The research results indicated that 1) the course outside class time consisted of 66 hours, 3 learning units, with an additional 80 hours allocated for self-study, 2) the process of developing student teachers through community-based learning involved 2.1) community context group meetings, 2.2) studying the community context, 2.3) creating a video presentation of the community context, 2.4) utilizing data to identify issues for classroom research, and 2.5) conducting classroom research, and 3) guidelines for producing teachers suitable for managing learning in

a multilingual and multicultural context in Yala Province included 1) fostering the spirit of being a teacher, 2) developing knowledge of language, religious, and cultural diversity, and 3) acquiring techniques for effective teaching.

Keywords : Learning Management in the Context of a Multilingual Multicultural Society / Extra-curriculum Courses / Teacher Production System / Educational Innovation Area Yala Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น Office of the National Economic and Social Development Board (2019) ซึ่งเชื่อมโยงกับการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม (Transformation of Learning) การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “ครูฝึก” หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้น แนะนำ วิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมให้เด็กเรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนา กระบวนการเรียนรู้เพื่อ ผลสัมฤทธิ์ของเด็ก รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครู ตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครู คุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง รูปแบบของการจัดการศึกษารวมทั้งระบบการผลิตครูในพื้นที่จึงมีความสำคัญที่จะสร้างครูให้กับพื้นที่ให้สมรรถนะตามบริบทตรงกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

จากการประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2565 เห็นชอบการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพิ่มเติม 11 จังหวัด และเมื่อรวมกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในปัจจุบันที่มีการจัดตั้งแล้ว 8 จังหวัด ศรีสะเกษ เชียงใหม่ ระยอง กาญจนบุรี นราธิวาส บัตตานี ยะลา และสตูล ส่งผลให้ปัจจุบันมีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รวมทั้งสิ้น 19 จังหวัด ซึ่งยะลาเป็นหนึ่งในจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา อันหมายถึงพื้นที่การปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ระดับจังหวัดที่สถานศึกษานำร่องสามารถจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ โดยสามารถมีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นคล่องตัว ไม่ต้องอิงกับกฎระเบียบที่ไม่จำเป็นหรือไม่เอื้อจากส่วนกลาง มีกลไกการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (MOE360.Blog) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pipatphen (2004) พบว่าการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง มีอาจเกิดขึ้นได้ภายใต้ของการจัดการเรียนการสอนตามตำราหรือหลักสูตรแกนกลางเพียงอย่างเดียว เนื่องด้วยผู้เรียนมีความหลากหลายตามวัฒนธรรมและพื้นที่ ทั้งนี้จากการศึกษาของ Premssirat et al. (2013) พบว่า

ความหลากหลายทางภาษา การใช้ภาษา ภาษาท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศไทย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สืบเนื่องกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน บางภาษามีระบบเขียนดั้งเดิมและวรรณคดี ลายลักษณ์เป็นของตนเอง มีการบันทึกภูมิปัญญาด้านต่างๆ เอาไว้มากมาย แต่ในปัจจุบันมีผู้ที่สามารถเข้าถึงภูมิปัญญาเหล่านี้ได้น้อยลงเรื่อยๆ เนื่องจากขาดผู้ที่มีความสามารถที่จะอ่านและเข้าใจภาษาท้องถิ่น ซึ่งจากรายงานคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดยะลา ปี 2562 พบว่าประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 75.42 รองลงมาคือศาสนาพุทธ ร้อยละ 24.25 และศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 0.33 ส่งผลให้นักเรียน นักศึกษาในทุกระดับการศึกษาทุกสังกัดส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาแม่ และเรียนรู้ภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 ในระบบโรงเรียน ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาจึงได้นำระบบการศึกษาและนโยบายภาษาเพื่อการศึกษาที่ใช้แต่เฉพาะภาษาราชการ/ภาษาประจำชาติมาใช้ในการสอนนักศึกษาครู เช่น โครงการ “การจัดการศึกษาแบบทวิภาษาเต็มรูป (ภาษามลายูถิ่น) สำหรับเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยรับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาวัดธรรมที่เหมาะสมกับโรงเรียนที่นักเรียนมีภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่และมีครูที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่เช่นกัน ไม่เพียงแต่เรื่องของภาษาเท่านั้นที่ส่งผลถึงการรู้หนังสือของนักเรียน แต่ยังรวมไปถึงความพร้อมของนักเรียนทั้งสภาพร่างกายและจิตใจที่มีผลกับการรู้หนังสือ ในระบบโรงเรียนยังมีเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่แฝงอยู่ในเด็กปกติ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้มีความยากลำบากในการเรียนหนังสือเนื่องจากกระบวนการทำงานของสมองผิดปกติ ส่งผลให้เขาไม่สามารถ อ่าน เขียน คำนวณ ได้ตามปกติ

ทั้งนี้จากการศึกษา การจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมอื่นๆ เป็นข้อมูลนำไปสู่การศึกษากระบวนการหาวิธีการการรู้หนังสือของนักเรียนในบริบทที่มีความแตกต่างจากบริบทอื่น โดยจากการศึกษาของ Apathananon (2019) ที่ทำวิจัยเรื่องโรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม: นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม พบว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้รับการยอมรับมากขึ้นในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในด้านนโยบายการศึกษาที่มีการคำนึงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้เรียน นโยบายเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนที่ไม่ได้บังคับให้ใช้แต่ภาษาไทยสนับสนุนให้รู้หลายภาษา แบบเรียนที่กล่าวถึงความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม แต่อย่างไรก็ตามนโยบายต่างๆ ที่กล่าวมามีบางจุดที่ต้องพัฒนาแก้ไข เพื่อให้ได้นโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาของ Chalong (2021) ในบทความวิจัยชุดความรู้ทางวัฒนธรรมกับการเป็นพลเมืองในสังคมพหุวัฒนธรรม และ Chutrakul (2021) ทำการศึกษาการปรับตัวทางด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของชาวไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองออกซฟอร์ดประเทศอังกฤษ พบประเด็นร่วมที่ได้จากการศึกษาในด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม อันเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิตเนื่องจากการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมนั้นจะมีส่วนสำคัญในการช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้ในวัฒนธรรมอื่นที่มีความแตกต่างได้ โดยจากการศึกษา และ Chutrakul (2021) พบว่า กระบวนการปรับตัวในช่วงแรกมีความตระหนักในวัฒนธรรมใหม่ และเขาสูขงการทำใจยอมรับ สุดท้ายเป็นขงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการความคิดและพฤติกรรมในที่สุด ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะแทรกอยู่ในหลักสูตรของงานวิจัยว่าด้วยทักษะการจัดการเรียนรู้ตามกลวิธีต่างๆ ที่นำมาพัฒนานักศึกษาครูในการนำไปใช้กับนักเรียนเพื่อการรู้หนังสือในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

จากความข้างต้นด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาได้เห็นความสำคัญของการผลิตครูที่จะช่วยพัฒนารากฐานการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย โดยร่วมกับ 38 ราชภัฏทั่วประเทศพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาสมรรถนะครูของครู ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง (Tuchinda et al., 2022) เพื่อมุ่งสร้างครูในพื้นที่ให้มีความรู้ ทักษะในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามอัตลักษณ์ของเด็กเยาวชนในพื้นที่ ตามสมรรถนะนักศึกษาครู PTRU Model (Professional Teacher of Rajabhat University) 17 ด้าน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งที่สอดคล้องตามสมรรถนะของคุรุสภาอันที่เป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครูซึ่งสอดคล้องกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ดังนั้นรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาาระหว่างความแตกต่างของแต่ละบุคคล คงต้องมีรูปแบบที่มีความแตกต่างกันไปตามบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับตนเอง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการนำแนวคิดการจัดเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษาพหุวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้หนังสือของนักเรียนเข้าสู่ระบบการผลิตครูสำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา เพื่อตอบสนองการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาสายครุศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้หนังสือ
2. เพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการผลิตครูที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 พัฒนาหลักสูตรนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาสายครุศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้หนังสือ

1.1 กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล ได้แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

1.1.1) กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ใช้ครู ได้แก่ ผู้บริหารและคุณครูในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดยะลา

1.1.2) กลุ่มที่ 2 คือ ผู้ปกครอง ราษฎรชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ศิษย์เก่าในชุมชน

1.1.3) กลุ่มที่ 3 คือ หน่วยผลิตครูในจังหวัดยะลา ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา

1.2 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฯ

สร้างแบบสอบถามในการศึกษาความต้องการจำเป็น สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

หาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 เป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูล และเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากข้อ 1.1 เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์พัฒนาหลักสูตร

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ส่วนที่ 2 การพัฒนากระบวนการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้

2.1 กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 30 คน ครูพี่เลี้ยง

อาจารย์นิเทศก์

2.2 ขั้นตอนการพัฒนากระบวนการพัฒนานักศึกษา

ดำเนินการตามโครงสร้างหลักสูตรที่ได้พัฒนาจากส่วนที่ 1 จำนวน 3 หน่วยกิต

3(2-2-5) โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 66 ชั่วโมง และการศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 80 ชั่วโมง

กระบวนการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้ ใช้การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และกระบวนการหารือ (Dialog)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ส่วนที่ 3 การหาแนวทางในการผลิตครูที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลา

3.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร คุณครูสถานศึกษาในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา จังหวัดยะลา ศิษย์เก่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและหรือประจำหลักสูตรการผลิตครู และบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดยะลา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Topics)

3.3 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล โดยการวิธีการสังเกตและการจดบันทึก

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาสายครุศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้หนังสือ 1.1) เนื้อหาในการจัดอบรมหลักสูตร 3 หน่วยกิต 3 (2-2-5) โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการตามโครงสร้างหลักสูตรจำนวน 66 ชั่วโมง 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การสอนแบบทวี-พหุภาษาศึกษา การสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และการสอนแบบภาษาไทยโดยใช้ภาษาถิ่นเป็นฐาน (มูลาบาฮาซา และ ปานาบาฮาซา) และ 1.2) การศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 80 ชั่วโมง ค่ายจติวิทยุณญาคณเป็นครุ 30 ชั่วโมง ออกแบบบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยการศึกษาบริบทชุมชนสู่การทำวิจัยชั้นเรียน ภายใต้การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 50 ชั่วโมง

ภาพที่ 1 โมเดลหลักสูตรฝึกอบรมปฏิบัติการสำหรับนักศึกษาสายครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2. ผลการพัฒนาระบบการพัฒนา นักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้ กระบวนการพัฒนา นักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้ อยู่ในส่วนของหลักสูตร การศึกษาการด้วยตนเองจำนวน 50 ชั่วโมง โดยนักศึกษาแต่ละโรงเรียนบริหารจัดการเวลาในส่วนนี้บูรณาการกับรายวิชาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และ นักศึกษาแต่ละคนก็จะบริหารจัดการเวลาของตนเองตามบทบาทหน้าที่ของกลุ่มที่ได้ประชุมวางแผนงานกัน ดังสรุปกระบวนการดังนี้

ขั้นที่ 1 ประชุมกลุ่มตามโรงเรียนเพื่อปรึกษาการดำเนินกิจกรรมการศึกษาบริบทชุมชน

ขั้นที่ 2 ลงพื้นที่ สัมภาษณ์ พูดคุยกับชุมชนของโรงเรียน ศึกษาบริบทของพื้นที่ เป็นกลุ่ม

ตามโรงเรียนที่ได้วางแผนไว้

ขั้นที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่มาจัดทำเป็นวิดิทัศน์นำเสนอบริบทของชุมชน

ขั้นที่ 4 นำข้อมูลจากวิดิทัศน์ และข้อมูลปลั๊กย่อยอื่นๆ ที่อาจจะไม่ได้ระบุในวิดิทัศน์มาวิเคราะห์ และ

หาประเด็นในการศึกษาสู่งานวิจัยชั้นเรียนตามความเหมาะสมของนักศึกษาแต่ละคนและบูรณาการมาสู่การทำวิจัยชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ทำวิจัยชั้นเรียนตามกระบวนการของการวิจัย โดยมีอาจารย์นิเทศก์ประจำหลักสูตร และครูพี่เลี้ยง โดยใช้กระบวนการ Coaching and dialogue

โฟลว์ชาร์ตกระบวนการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้

ภาพที่ 2 กระบวนการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้

3. ผลแนวทางในการผลิตครูที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลา ได้แก่ 3.1) การสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู โดยใช้กระบวนการค่ายจิตวิญญาณความเป็นครูจำนวน 30 ชั่วโมง 3.2) องค์ความรู้ด้านความหลากหลายของภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ 3.3) ความรู้หรือกลวิธีเทคนิคที่จะไปใช้สอน ใช้กระบวนการฝึกอบรมนอกเวลาเรียนจำนวน 66 ชั่วโมง พร้อมกับบูรณาการศึกษาริบทชุมชนสู่วิจัยชั้นเรียนในรายวิชาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำนวน 50 ชั่วโมง ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร ตามหน่วยกิต 3(2-2-5) อบรมปฏิบัติการ 66 ชั่วโมง และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 80 ชั่วโมง (ค่ายจิตวิญญาณความเป็นครู 30 ชม. และการศึกษาบริบทชุมชนสู่วิจัยชั้นเรียน 50 ชั่วโมง)

สรุปสมรรถนะการผลิตครูตามหลักสูตรที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลา ดังนี้

1. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และการจัดการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรม

2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ใช้กลวิธีเทคนิคการสอน โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม
3. มีทักษะการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนและชุมชน
4. มีจิตวิญญาณความเป็นครู

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1 พัฒนาหลักสูตรนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาสายครุศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้หนังสือ ผลการศึกษามีเนื้อหาในการจัดอบรมหลักสูตร 3 หน่วยกิต 3(2-2-5) โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการตามโครงสร้างหลักสูตรจำนวน 66 ชั่วโมง 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การสอนแบบทวิพหุภาษาศึกษา การสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และการสอนแบบภาษาไทยโดยใช้ภาษาถิ่นเป็นฐาน (มูลาบาฮาซา และปานาบาฮาซา) และการศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 80 ชั่วโมง ค่าจิตวิญญาณความเป็นครู 30 ชั่วโมง ออกแบบบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยการศึกษาบริบทชุมชนสู่การทำวิจัยชั้นเรียน ภายใต้การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 50 ชั่วโมง ทั้งนี้หลักสูตรมีจำนวนชั่วโมงในการเรียน ที่สามารถเทียบเป็นหน่วยกิตได้ และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับคู่มือการปฏิบัติงานการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาระบบคลังหน่วยกิตของ Rungphimai (2021) ส่วนเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับงานวิจัยของ Premssirat et al. (2013) ที่ทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อกรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา ภาษาไทย-มลายูถิ่นในโรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการวิจัย มีสมรรถนะในการผลิตสื่อและนำใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้กับนักเรียนในพื้นที่ได้ และหลักสูตรนี้สอดคล้องกับการของ Benjakul (2024) ที่ได้ศึกษาการสังเคราะห์แนวคิดที่นำไปสู่แนวทางการประยุกต์ใช้อธิปไตยในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยอธิปไตย คือความสามารถในการจัดการกลไกการรู้คิดและการเรียนรู้ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพในสองมิติ มิติแรกเป็นความรู้ความสามารถทางปัญญาขั้นสูงของผู้เรียนที่รวมความตระหนักรู้ แรงจูงใจและการจัดการตนเองในกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มิติที่สองคือการใช้กลยุทธ์การสอนของครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ประสบการณ์และกลยุทธ์การเรียนรู้เชิงลึก ส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองได้อย่างอิสระและต่อเนื่อง พร้อมปรับเปลี่ยนบทบาทของการประเมินการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะการประเมินการเรียนรู้ขณะเรียนรู้ ซึ่งหลักสูตรนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาสายครุศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้หนังสือนี้ ในตัวกระบวนการพัฒนานักศึกษาครูได้ใช้อธิปไตยทั้งสองมิติ เช่น ตระหนักรู้ แรงจูงใจและการจัดการตนเอง และกลยุทธ์การสอนต่างๆ และงานวิจัยของ Nasi (2021) ที่ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ชายขอบ ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรของโรงเรียนก่อนหน้านี้ไม่ได้เชื่อมโยงกับความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่ จึงได้พัฒนาหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาจำนวนสองหน่วย พร้อมคู่มือที่เป็นกรอบแนวคิดหลักสูตร และแผนการสอนและสื่อหนึ่งชุด ที่มุ่งเน้นความแตกต่างทางวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรมศึกษามากขึ้น รวมถึงเชื่อมโยงกับนโยบายของโรงเรียน ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับระดับที่ 3 (การเปลี่ยนหลักสูตร)

ตามแนวคิดการบูรณาการเนื้อหาพหุวัฒนธรรมศึกษา 4 ระดับของ James Bank

ประเด็นที่ 2 เพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้ จากผลการศึกษากระบวนการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้ประกอบด้วย 2.1) ประชุมกลุ่มบริบทชุมชน 2.2) ศึกษาบริบทชุมชน 2.3) จัดทำเป็นวิธีที่ศึ้นำเสนอบริบทของชุมชน 2.4) นำข้อมูลหาประเด็นในการศึกษาสู่งานวิจัยชั้นเรียนและ 2.5) ทำวิจัยชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Simswat (2022) ที่ทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยชุมชนเป็นฐาน: กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 พบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นใหญ่เรียนใดเกิดการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงของชุมชน ซึ่งกระบวนการพัฒนานักศึกษาครูโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นที่เรียนรู้ได้ใช้ชุมชนเป็นฐานในการทำวิจัยชั้นเรียน นักศึกษาเก็บข้อมูลในชุมชนมาพัฒนานักเรียน ซึ่งจากการศึกษาของ Mankongwattana (2014) กรณีโรงเรียนแหลมราษฎร์บำรุง ได้กล่าว การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning Management = CBLM) เป็นแนวคิดหนึ่งซึ่งโรงเรียนแหลมราษฎร์บำรุงประยุกต์มาจากแนวคิดการจัดการศึกษาฐานชุมชน) Community-based Education Management = CBEM) คือ เป็นการศึกษาที่เอา “ชีวิตเป็นตัวตั้ง” แทนการเอา “วิชาเป็นตัวตั้ง” โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม รูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษาระบบเปิดที่บูรณาการทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่ทุกคนมีสิทธิเพื่อที่จะให้ความเห็นหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาฐานชุมชนเป็นการเพิ่มความสำคัญของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่นๆ โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ต้องหันมาให้ความสำคัญกับเยาวชนและบุตรหลาน โดยร่วมกันปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มารยาท ประเพณีและวัฒนธรรมภายในครอบครัวและชุมชน โดยรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง เป็นฐานรากของสังคม ขั้นตอนการดำเนินงาน 1) ประชุมวางแผน มอบนโยบาย กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานและมอบหมายหน้าที่ 2) สสำรวจสภาพชุมชน สภาพแวดล้อม อาชีพ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และปราชญ์ท้องถิ่น ที่อยู่ใกล้กับโรงเรียน 3) กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของโรงเรียน และสภาพชุมชน โดยใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน 4) วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 5) จัดทำแผนบูรณาการการจัดการเรียนรู้ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน และศักยภาพของโรงเรียน 6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน 7) ประเมินผลการเรียนรู้และพิจารณาผลการเรียนรู้ 7.1) ไม่ผ่าน ดำเนินการแก้ไขตามขั้นตอน ดังนี้ วิเคราะห์ปัญหา วางแผนการแก้ปัญหาและพัฒนา จัดกิจกรรมการแก้ปัญหาและพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการแก้ปัญหาและการพัฒนา 7.2) ผ่าน ดำเนินการขั้นต่อไป และ 8) สรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยชั้นเรียนในหลักสูตร

ประเด็นที่ 3 เพื่อให้ได้แนวทางในการผลิตครูที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลา ผลการศึกษาแนวทางในการผลิตครูที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ใน

บริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลา ได้แก่ 1) จิตวิญญาณความเป็นครู 2) องค์ความรู้ด้านความหลากหลายของภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ 3) ความรู้หรือกลวิธีเทคนิคที่จะไปใช้สอน โดยพบว่าสมรรถนะของนักศึกษาครู มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และการจัดการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรม ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ใช้กลวิธีเทคนิคการสอน โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมมีทักษะการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนและชุมชน มีจิตวิญญาณความเป็นครูนั้น ทั้งหมดสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพตามข้อบังคับ ครุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน 1) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน 3) ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐาน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม 4) ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (Gazette, 2019) สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 (Bilbai, n.d.) ได้แก่ สมรรถนะหลัก (Core Competency) 5 ประการ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงาน เป็นทีม 5) จริยธรรมและจรรยาบรรณครู สมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน (Functional Competency) 6 ประการ 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) ภาวะผู้นำ และ 6) การสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชน และสอดคล้องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวคิดของพหุวัฒนธรรมของ Janthawongsri et al. (2023) ที่พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนได้อย่างสูงสุด ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และเป้นพลเมืองที่มีความพร้อมในการทำงานและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายวัฒนธรรมโดยมามีคุณภาพ ซึ่งเป็นเรื่องที่สถานศึกษาต้องหาวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์และตอบโจทยของสังคมอย่างแท้จริง พร้อมทั้งโจทยใหม่ของการศึกษาไทยเป้นการศึกษาที่ไม่มุ่งเน้นเพียงด้านวิชาการอย่างเดียว แต่จะเน้นทั้งวิชาชีพชีวิต วิชาชีพต้องพร้อมเข้าสู่โลกของการทำงานที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งแนวทางในการผลิตครูที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุภาษา พหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลาตามหลักสูตรที่เป็นผลมาจากงานวิจัยนี้ มีเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำผลไปใช้ในพื้นทีนวัตกรรมการศึกษา เช่น การกำหนดคุณสมบัติของการสอบข้าราชการครูในพื้นที่ให้ ผู้ที่ผ่านการสอบบรรจุได้นั้น ก่อนหรือช่วงระหว่างการบรรจุ จะต้องผ่านหลักสูตรเฉพาะในพื้นที่
2. สถาบันที่ผลิตครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้กับนักศึกษาครู โดยสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถาบันนั้นๆ ได้ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สถาบันที่ผลิตครูอาจจะศึกษางานวิจัยที่ต่อยอดจากหลักสูตร โดยใช้รูปแบบวัฒนธรรมของพื้นที่นั้นๆ
2. สามารถต่อยอดงานวิจัยในการพัฒนาสมรรถนะอื่นๆ ของนักศึกษาครูเพิ่มเติม
3. สามารถศึกษาตัวแปรอื่นๆ ในการรู้หนังสือในสังคมพหุวัฒนธรรม เช่น ทักษะคิด เศรษฐกิจของพื้นที่ รูปแบบวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน เป็นต้น

References

- Apathananon, T. (2019). *Multicultural schools: Educational management policy of the Thai state in a pluralistic society*. Office of the Science Promotion Board Research and Innovation (NRCT). [In Thai]
- Benjakul, S. (2024). Metacognition for learning and teaching the Thai language. *Journal of Education Prince of Songkla University, Pattani Campus*, 35(1), 11-24. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edupsu/article/view/259210/179366> [In Thai].
- Bilbai, S. (n.d.). *Competencies, skills, and roles of Thai teachers in the 21st century Course teaching materials Innovation and information technology*. Phranakhon Rajabhat University. [In Thai]
- Chalong, A. (2021). Cultural knowledge set and citizenship in a multicultural society. *Research Journal Society*, 44(1), 129-163. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/socialresearchjournal/article/view/255662/176965> [In Thai].
- Chutrakul, N. (2021). Adaptation in cross-cultural communication of Thai people living in cities, Oxford, England. *Journal of Communication Arts Review*, 25(2), 62-76. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jca/article/view/248641/168394> [In Thai].
- Janthawongsri, W., Chaowarakul, J., Bunyasut, S., and Benchamapronchai, P. (2023). Guidelines for developing education according to the concept of multicultural education. *Journal of Rajanagarindra*, 20(1), 98-110. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Jrru/article/view/262571/179029> [In Thai].
- Mankongwattana, J. (2014). *Academic administration in educational institutions*. Retrieved April 19, 2024, from www.gotoknow.org [In Thai].
- Ministry of Education. (1997). *Development of curriculum according to local needs* (2nd ed.). Printing Teachers' Council of Ladprao Printing House. [In Thai]

- Nasi, P. (2021). Development of a multicultural education curriculum for early childhood children in marginalized areas. *Teacher Journal. Science*, 49(1), 1-19.
<https://digital.car.chula.ac.th/cgi/viewcontent.cgi?article=3940&context=educujournal>
 [In Thai].
- Office of the National Economic and Social Development Board (2019). *20-year national Strategy (2018-2037)* (2nd ed.). Office of the Secretary of the Committee National Strategy Office of the National Economic and Social Development Board. [In Thai]
- Pipatphen, M. (2004). *Operations to integrate local wisdom into education in the school system* [Unpublished doctoral dissertation]. Srinakharinwirot University Prasarnmit. [In Thai]
- Premssirat, S., Al-Yufree, S. A., Jeubong, H., Burarungroj, M., Al-Yufree, T., Krisananuwat, S., Mano, A., Jeubong, J., Paramal, W., Ungsittiphunporn, S., Samae, U. S., Awae, B., Dolah, A., and Longsa, A. (2013). *Organizing teaching and learning using the local language and Thai as the medium: The Case of organizing Thai-Malay bilingual education in schools in the four southern border provinces (Phase 3)*. Research Institute of Asian Languages and Cultures, Mahidol University. [In Thai]
- Regulations of the Teachers Council on Professional Standards (No. 4) B.E. 2019. (2019, 20 March). *Royal Gazette*. Vol. 136 Special Episode 68 D, pp. 18-20. [In Thai]
- Rungphimai, A. (2021). *Operational manual for developing short courses to support educational provision Credit inventory system*. Academic development and education promotion work Academic Promotion Office and registration work Rajamangala University of Technology Isan. [In Thai]
- Simswat, G. (2022). Community-based learning in the 21st century among the outbreak of coronavirus disease 2019 (COVID-19). *Srilanchang Research Journal*, 2(6), 47-55.
<https://ojs.mbuslc.ac.th/index.php/srj/article/view/151/77> [In Thai].
- Tuchinda, O., and Chanasid, D. L. (2022). *Training course for developing teacher competency of Rajabhat University teachers 38 places*. Council of Deans of the Faculty of Education Rajabhat University. [In Thai]